

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in veča s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoši sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Kotok tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopis se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Ne zaprite reklamacije so poštnine proste.

Sv. Oče o časnikih.

Sv. Oče so pred kratkim sprejeli nekega časnikarja in so mu med drugim rekli:

„Nekateri se vedno ne razumejo važnosti časnikarstva. Niti duhovščina niti verniki se ne brigajo za njo kakor bi bilo treba. Starčki pravijo, da je to nekaj novega in da so prej veliko duš rešili, ne da bi se brigali za časnike. To se lahko izreče: prejšnji časnikarji...! Toda nobeden ne pomisli, da prej slabega časnikarstva ni bil tako razširjen kakor sedaj, da torej protistrup z dobrim časnikarstvom ni bil tako potreben kot sedaj. Mi nimamo več prejšnjih časov, ampak sedanje. Dejstvo je, da brezbožni listi varajo, zastrupljajo in uničujejo naše krščansko ljudstvo. Zaman boste zidali cerkve in prirejali misijone, ustanavljali šole in opravljali dobra dela: ves vaš trud bo zastonj, če ne znate uporabljati katoliških poštenih in odkritosrčnih časnikov, dabrante in napadate.“

Iz teh besed se razvidi, kako veliko važnost pripisujejo Sv. Oče katoliškemu časnikarstvu, in marsikateri dober katoličan, ki pa je v opazovanju časovnih razmer zaostal, bi naj te besede v svojem srcu temeljito premislil, se spreobrnil ter začel podpirati naše katoliško časnikarstvo. Sam Sv. Oče nas kličejo na delo za katoliške časnike, ubogajmo jih in širimo ter podpirajmo dobre liste.

Agitirajmo še nadalje za dobre časnike, pridobivajmo jim novih naročnikov.

Kandidat Terglav v Sav. dolini.

(Utiš volilnih shodov 5. jan. 1908.)

Vse je z napetostjo pričakovalo, kak bo prvi nastop Terglava v Savinjski dolini. Uspeh je presel vse pričakovanje. Terglav je zmagovalno nastopil v Savinjski dolini. Vrlji Taboriti so prvi, ki so z močatostjo odklonili Narodno stranko ter obsodili generala Narodne stranke. Ganljivo je bilo gledati, kako je stal general Narodne stranke, ki je hodil najmanj 18 let v šole, pred sodnjim stolom štirih kmečkih govornikov, ki so dovršili menda samo ljudsko šolo.

Pišek, Terglav, Rančigaj in še en kmet so ti možje, ki so tako prepričevalno govorili za S. K. Z.

in njenega kandidata. Dr. Kukovec je hotel zbadati in napadati, a zavrnilo so ga tako, da je stal bled pred njimi, in ni imel ne enega dokaza za svoje predbacivanje. Pristaši dr. Kukovca, ki so bili, že itak v malem številu, so jo kar popihali, ko so videli, kako je tepen njih general. Dobil jih je udarec za udarcem, in nazadnje, ko je ubit obležal, je podal roko v spravo poslancu Pišek.

Potem je bilo vse zbrano občinstvo enoglasno za Terglava.

Tu v Št. Juriju je bil dr. Kukovec tako pobit, da je vrgel puško v koruzo in ni več hodil opazovat Terglavovih shodov. V Braslovčah se je bil torej za Zdolška le neki neznamen govornik, v Polzeli pa se nasprotniki sploh niso več upali na svetlo. Pred vratmi so stali in mrmrali tuintam, kar pa po krepkih opominih poslanca Pišeka ni motilo zborovanja.

Terglav razvija krepko in poljudno svoj program. Naši pristaši so odločno zanj, veliko prejšnjih pristašev Narodne stranke je reklo, da bodo volili Terglava.

Prvi nastop S. K. Z. v tej volilni dobi je, bil nad vse sijajen. Čast gre zlasti vrlim Taboritanom, Braslovčanom in Polzelanom ter kmečkim govornikom (duhovniki sploh niso govorili) poslancu Pišek, kandidatu Terglavu ter kmetovalcu Rančigaju. Slava njim!

S tem je v Savinjski dolini led prebit za S. K. Z. Savinjska dolina vstaja in želino pričakuje, da spozna tudi druge zastopnike, S. K. Z., zlasti predsednika kmetaj in poslanca Roškarja, ter poslancev dr. Korošeca in dr. Benkoviča. Pravo je zadel kmet na Polzeli, ki je z ozirom na 5. januarij 1908. rekel: „V gorenjsko oziram se skalnato stran, Triglava blišče se vrhovi.“ V Savinjski dolini se blišče upi zmage kandidata Terglava. Savinjšani so veseli, da so tudi Konjičani in Smarčani zadovoljni s savinjskim kmetom in ravno tako Laščani, ki so razbili nasprotnemu kandidatu shod v Laškem.

Rojaki Terglava spoštujejo Terglavovo hišo, ker je bila od nekdanj poštena in značajna, ter se veseli, da je njih rojak Terglav prevzel žrtev poslančevanja, ker so prepričani, da bo Terglav, kakor Triglava vrhovi, stal neomajeno in neustrašeno za trojne svetinje, vero, narodnost in kmečki blagor.

Matija Gubec zaškripa z zobmi pa se zamisli.

Od nikoder boljnih vesti! Naj zamudi kdo tako samo za minuto, že lomijo batine na njem in ves dan se mora pražiti v kladi na solneu. V Brdovec se siloma vzeli Matiji Mandiču hišo, polje in vinograd pa ga kakor psa odgnali z batinami z grunta. Še več, grozijo nam, češ, naj kdo le zajukne, pa bo visel koj na prvi veji!

Vsepovsod na okoli vohajo, če je še kdo zvest stari gospodi in če zvejo za koga, gorje mu! Če ima kdo svinčje, pa je treba na gradu pečenke, hajd h kmetu po njo! A ziniti ne sme ne črke, če ne, mu zdrobijo rebra.

In če ima stari plesnivec Tah enega hudiča v sebi, jih ima njegov sin Gavro, ta paglavec, sedem! Ta smrkulin fantalinski strelja kmečke krave in konje kakor vrabce, pa ščuje na kmete cele gruč psov, ki jih vodi seboj.

Tako je premišljeval Gubec in prekrižal roke na prsih, ki so se mu začele nemirno in burno dvigati.

Iz zamišljenosti ga vzdrami Juro, ki ga začne prositi, naj mu kmalu pošlje svate po Jurkovo Janico.

Dasi je slobodnjak, se mu vendar ne godi posebno dobro; že od mladosti je siromak brez očeta in matere, in domači ga ne vidijo kaj radi, pa bi rad, da bi bilo vsemu temu konec in on samsvoj gospodar.

Gubec nima nič proti ženitvi z Janico, ki je sicer siromašna, pa vendar pošteno in delavno dekle; pa ker sta še oba premlada, zato naj še počakata nekaj časa.

Dragi ujec, odvrne Juro, Vi govorite zmirom modro, ves naš kraj vas pozna, ali zdaj se bojim, da bi moglo biti prepozno, kar se vam zdi prezgo-

Laži, ki so bile razpršene po Savinjski dolini radi hmelja, so majodane popolnoma razkrinkane. Le tuintam, še kaka ženka misli, da je dr. Korošec kriv, da se savinjski kmet ne bo prodajal kot češki hmelj. Tem dobrim ženkicam na ljubo se zopet enkrat opozarjamo, da so Čehi zahtevali, naj se vsak hmelj prodaja pod svojim imenom. Čehi so rekli, da jim to škoduje, če se savinjski hmelj prodaja pod njihovim imenom. Čehi so za to svojo misel pridobili tudi Poljake in druge poslance. Proti taki večini pa par Slovencev ne more zmagati. Slovenski poslanci z dr. Korošcem vred so tedaj delali vsa na to, da se še pet let sme savinjski hmelj prodajati pod imenom češki (pemski) hmelj; v teh 5 letih pa bi si naj pridobil svetovno ime, da bi se tudi potem lahko drago prodajal. Dalje je pravila ženka iz Gomilkega, da dr. Korošec ni imel pravih števil o hmelju. Dr. Korošec je predaval enkrat v žalski fari o hmelju. Za to predavanje si je izpisal iz knjig, ki so pri ministrstvih, koliko hmelja pridelava Savinjska dolina. Ko je te številke na shodu povedal, so začeli nekateri odborniki hmeljarskega društva v Zalcu govoriti: „Ljudje božji, te številke niso več resnične. Mi še ministrom nismo naznanili pravih števil.“ S tem se je torej iztaknila zanikernost hmeljarskega društva v Celju, ki, še toliko ni poskrbelo za blagor hmeljarjev, da bi vsaj prave številke poslalo na Dunaj ministrom. Dr. Korošec je torej pri hmelju popolnoma nedolžen, on si je pridobil šele zaslugo, da je razkril zanikernost hmeljarskega društva.

Agitatorji za Robleka so pravili, če bo Roblek izvoljen, tedaj bo hmelj drag. Koliko je na tem resnice, ve s solzami v očeh povedati vsak hmeljar. Za hmeljarja je bil hmelj letos tako po ceni, kakor še nikdar tako; za Robleka je bil morebiti drag. Mešetarji in agenti so pokupovali tako po ceni hmelj, ko so ga pa pokupili, je poskočila cena; in tako so si mešetarji in agenti prislužili tisočake na tisočake, kmet-hmeljar pa je skoro na beraški paliči. Zato se bodo kmeti-hmeljarji morali postaviti na svoje noge, mešetarje in agente pa pomesti v stran. In to ravno želi S. K. Z.: pomagati kmetu-trpinu, da proda ta svoj pridelek, ki ga pridelava s krvavimi žulji, tudi za primeren denar.

Vse to so Savinjšani zdaj uvideli, zato se z veseljem oklepajo S. K. Z., mešetarje, trgovce in

daj. Stari volk Tah zbira fante za svojo konjeniško četo. Nedavno me je srečal, ko sem jezdil v Zagreb. Ustavi me pa me vpraša, kdo sem. Ko mu povem, da sem Juro Mogaič, slobodnjak iz Stubice, reče svojemu tovarišu Petričeviču, da si dobro zapomni moje ime. Vem, da sem slobodnjak, in da me Tah po postavi ne sme siliti na vojsko, pa ali vpraša on kaj za postavo? Pred par dnevi je pozval ta smrduh vse vaše starejšine k sebi na Susjed; popisati so mu morali vse tlačanske in slobodnjaške fante, ki bi bili sposobni za vojake. Ko ga brdovski župan opozori, da so sinovi slobodnjakov vojaščine prosti, se obregne Tah nanj, češ, slobodnjaki so ravno taka smet kakor drugi podložni kmeti. Tudi moje ime je tam zapisano. Vidite, ujec, da nisem prišel sem k vam iz same svoje glavnosti. Oženite me, pa je vsemu temu konec. Za Taha ne bi rad nosil glave na Ogrsko Turčinu na prodaj.

Govoril si resnico! Stari Tah se res ne meni za postavo. Naravnost k njemu grem. Tvoji ranjki materi sem na smrtni postelji obljubil, da te varujem in skrbim za te in naj me stane tudi ne vem koliko. Grem! Klanjal se mu ne bom, pa povem mu, kar je prav. Juro, ti pa povej domačim, kaj sva sklenila, potem pa idi v Brdovec in reci Jurku, naj se dekle pripravi!

Poln radosti vošči Juro uju „Lahko noč“ in oddirja veselih korakov proti vasi.

Gubec gre proti ograji pa gleda nekaj časa za odhajajočim nečakom, ko začuje od druge strani peket konjskih kopit in za hip se ustavi pred vratmi konjenik, čvrst in krepak mlad mož, ki ga je odeval črn plašč. Skoči s konja, odpre vrata ter pelje konja na dvorišče, kjer ga priveže za drevo. Dober večer, Mato!

Podlistek.

Kmečki kralj Matija Gubec.

Iz hrvaškega Marko Krajnc.

(Dalje.)

Tahi je verjel laži. Takoj odpošlje Petra, ki pridivja še s par razbojniki v Zaprešič, pa naravnost k Marušički.

Začeli so jo tepsti, da je reva omedlela in se zgrudila na tla, divjaki pa so kričali nad njo: Tu imaš svojo gospo Uršulo, psica nekrščena, jaz ti pokažem, kdo je tvoj Bog!

Nato so razbili vrata, ji vzeli vse žito in vola, ki ga je dobila še od stare gospode. Ko so ji doma pobrali sve, kar je bilo kaj vrednega, jo vdarjic v vinograd, razbijajo klet in odneso vino. Marušička pa sedi s svojo deco pred hišo, da bi se je kamen usmilil.

Ali je mogoče? Govoriš resnico? zakriči ujec Matija Gubec ter skoči pokonci.

Resnica, kakor je meni ime Juro Mogaič, in kakor ste vi moj ujec. Bil sem danes v Zaprešiču in sem videl vse. Pa prašajte kmete iz Zaprešiča! Vsi so bili priče tega razbojniškega napada.

Kje pa so imeli pesti, te mevža, če so videli vse to na lastne oči?

Niso gledali mirno ne in mislili so že udariti na Tahove hlapce, pa vam pride iz Susjeda cela četa orožnikov. Kaj so si hoteli? Razbojniki se kar udomačijo pri županu; vso noč so popivali in razbijali, a župan ni črnil besedice. Kaj si če proti sili?

agente Narodne stranke pa pustijo na stran, ker ti nočejo delati za njih blagor.

„Terglava blešče se vrhovi.“

Politični ogled.

Deželni zbor štajerski v starem letu ni bil sklican k zasedanju, da bi dovolil proračune za letošnje leto. Deželni davki se bodo torej pobirali brez dovoljenja deželnega zbora, kar je proti ustavi. Toda kaj se brigajo naši Nemci za ustavo, kjer imajo večino? Govori se, da nemška večina vsled tega ni želela zasedanja deželnega zbora, ker se nima izdelanega načrta za volilno reformo. Sicer pa deželni zbor baje pridno dela na tem načrtu. Kakor čujemo, hoče nemška večina Slovincem napraviti veliko presenečenje. Volilni okraji se bodo razdelili tako, da bomo Slovenci izgubili mogoče dva, gotovo pa eden mandat. Ker se število slovenskih mandatov ne bo povečalo, imeli bi torej samo devet poslancev, koje število pa je nezmožno za vsako obstrukcijo. Vodilno ulogo med štajerskimi deželnimi poslanci si prilastuje dr. Ploj, in njega, kot vladnega moža, ne smatramo za dovolj trdnega, da bi bilo misliti na odločni odpor. Kakor v državnem zboru bo nam tudi v deželnem zboru napravil veliko škodo. Namesto, da bi se brigal za deželnozbornsko volilno reformo, dela po Spodnjem Štajerskem zgago in ustanavlja tretjo stranko.

Deželni zbor kranjski je razpuščen in kmalu se bodo stranke začele boriti za mandate. V boju bodo nastopile tri stranke: Slovenska ljudska stranka, Narodno-napredna (liberalna) stranka in Slovenska gospodarska (mladoliberalna) stranka. Mogoče je, da v Ljubljani in Idriji postavijo tudi socijaldemokrati svoje številne kandidate. Glavno vprašanje pri teh volitvah je, ali bo Slovenska ljudska stranka dobila večino v deželnem zboru ali ne. Stranka upa dobiti večino in v korist volilcev bi tudi bilo. Slovenska ljudska stranka ima visoke načrte v svojem programu, katere hoče izvesti v prid slovenskemu ljudstvu. Dosedanja liberalna doba na Kranjskem je bila neplodna in njen vspanj je, da se je polovica slovenskega ljudstva preselila v Ameriko. Niti v narodnostnem oziru niso liberalci izpolnili splošnih pričakovanj. Pri deželnih volitvah, pri sodnijah, pri vseh uradih se še šopiri nemščina in Nemci. Liberalci znajo povsod le kričati, ne pa delati.

Goriški deželni zbor je tudi razpuščen in naša bratska stranka, Slovenska ljudska stranka, se z velikimi upi pripravlja na volilni boj. Mlada še je, a delavna, živahna in prikupljiva z vsem svojim nastopom. Čile, mlade moči nastopajo ob strani starejših, izkušenih politikov. Naj se obrne volilna sreča kakorkoli, stranka bo v deželnem zboru igrala veliko vlogo, četudi si pribori le nekaj mandatov. Slovenski poslanci bodo razdeljeni med krščanske in liberalne poslance, istotako italijanski. Gotovo pa je že danes, da bodo krščanski poslanci imeli večino v prihodnjem deželnem zboru in bodo lahko hodili skupaj v vseh vprašanjih, razven v narodnih.

Mala politična naznanila.

Dne 2. januarja: Cesar prične dne 9. t. m. zopet podeljevati splošne avdijence. — Na spomlad baje obišče srbski kralj Peter našega cesarja. — V Perziji je nastal mir, ker sta se sporazumela šah in parlament. — Med sejo francoskega senata se je zgrudil francoski pravosodni minister Desaigne mrtev na tla. — Severoameriška vlada je zalogo streljiva na Filipinih potrojila. Japon-

ska pa je naročila mnogo streljiva. — Avstrijski in ogrski ministrski predsednik sta bila odlikovana z velikim križcem Štefanovega reda.

Dne 3. januarja. Delegacije prično posvetovanje še le 18. t. m., seje pa se začnejo še le zadnji teden tega meseca. Delegati si bodo prej ogledali na povabilo admirala Montekukula vojno mornarico. — V ameriški državi Nikaragua so se uprli Moskito-Indijanci. Položaj je tako nevaren, da je izkrcala neka angleška vojna ladja stotnijo vojakov. — Iz Maroka poroča admiral Filibert, da so Francoski vojaki vzeli z navalom Hasbah-Mednina. Rod Beni-Snassen je premagan. — V Vancouverju v Sev. Ameriki so se na novega leta dan stekli Američani in tam naseljeni Japonci. Padlo je več oseb. Ljudstvo je strašno razburjeno. — V Petrogradu so razkrili zaroto proti carici materi.

Dne 4. januarja. V Tetuanu v Maroku so hoteli upeljati francosko policijo, toda ljudstvo se je temu uprlo. Policaji so morali bežati v španski konzulat. — Državni zbor bo baje sklican šele 17. marca, proračunski odsek bo pa začel z zborovanji že ta mesec. Državni zbor bo zboroval na to do konca junija, na kar začnejo zborovati deželni zbori. — Včeraj je umrl v Kotoru princ Stanislav, sin črnogorskega princa Mirkota.

Dne 5. januarja. Daves je 50 let kar je umrl slavni maršal Radecy.

Dne 6. januarja. Dunajski občinski odbor se bavi sedaj s vprašanjem, kako poceniti premož. — Ob italijanski meji namerava Avstrija pomnožiti topničarstvo! — Severoameriške države utrjujejo tihomorsko obrežje. — Danes in včeraj so zborovali v Pragi zaupniki češke katoliške ljudske stranke. Zbralo se jih je 400. Posvetovali so se radi deželnozbornskih volitev.

Dne 7. januarja. Krščanski socialci na Hrvatskem ne bodo postavili pri prihodnjih volitvah kandidatov, kakor poroča njih glasilo „Hrvatsko.“ — Španska kraljeva dvojica pride na Dunaj meseca maja, da obišče našega cesarja. — Gospodarski odsek državnega zbora bo začel 14. t. m. s sejami. — Povodom včerajšnjih božičnih praznikov na Ruskem so bili pomiloščeni vsi upravnim potom kaznovani. — Krščansko-socialna stranka za južno Tirolo je imela danes dobro obiskano shod v Bolcanu, kjer je tudi govoril minister Gessmann. — Listi zopet imenujejo kot kandidata za jugoslovanskega ministra dr. Šusteršiča in dr. Ivčevića. Ime dr. Ploja je že izginito s površja. — Za hrvatskega bana je imenovan baron Rauch. Rakodžay torej ni dolgo banoval.

Razne novice.

* **Novo stranke ne bo.** Shoda dne 5. t. m. v Celju, na katerem je hotel ustanoviti dr. Ploj zavarovalnico za prihodnje državnoborske volitve ali novo stranko, ni bilo. Ploj je tudi med prvaki igral, za njim si ne upa nihče več iti. Kar je storil Ploj Kmečki zvezi, to se bo na njem samem maščevalo — in se že maščuje!

* **Duhovniške spremembe.** Kapelan g. Jos. Trafenik iz Hajdine je postal uradnik kn. šk. pisarne v Mariboru. Vpokojeni dekan vuzeniški g. Tomaž Mraz se je preselil iz Selnice k usmiljenim bratom v Gradec. Prestavljeni so gg. kapelani: J. Poplatnik iz Sv. Urbana v Hajdino, Simon Petek iz Malenedelje v Majšperk, Karl Malajner iz Majšperga k Sv. Urbanu, Franc Ogradi iz Sv. Barbare v Halozah k Sv. Jakobu v Slov. gor., Jakob Rauba iz Sv. Jakoba v Slov. gor. k Sv. Barbari v

Halozah; kot kapelan pri Malinedelji je nastavljen bivši frančiškan o. Odorik Lorbek.

* **Z davkarije.** Vodja davčnega urada v Brezicah je postal Ivan Pernovšek iz Slov. Gradca. Davčni kontrolor Fr. Czak je prestavljen iz St. Lenarta v Slov. Gradec, davčni asistent Fr. Sedlak iz Celja v Radgono, davčni asistent Emanuel Der-niatsch iz Radgone k St. Lenartu v Slov. gor., davčni asistent Maks Merčun iz Konjic v Brezice. Prestavljen je davčni oficijal g. Andrej Cizl iz Celja v Kožje.

* **S pošte.** Poštar g. Jakob Šegula v Št. Ilju v Slov. goricah je imenovan poštarjem v Grobelnem. — Poštar Jožef Knely v Ljutomeru je prestavljen v Eggenberg pri Gradcu.

* **Zadružni tečaj v Mariboru** je zelo dobro obiskan. Udeležuje se ga 54 moških mladeničev iz vseh spodnještajerskih okrajev. Shod je otvoril državni poslanec in predsednik Zadružne zveze v Ljubljani dr. Krek z znamenitim govorom. Tečaj vodita gg. Pušenjak in Pelc. K otvoritvi tečaja sta prišla tudi državna poslanca dr. Korošec in Pišek.

* **Za naš list** se je zanimanje letos še le povečalo. Iz mnogih župnij smo dobili povprečno po 30 novih naročnikov. Hvala našim prijateljem za agitacijo. Obenem prosimo za krepko nadaljevanje agitatoričnega dela. Pozdravljeni!

* **S. K. S. Z. za Štajersko.** Tajnik Zveze je g. Jožef Sut. Svoje mesto je nastopil z Novim letom. — Društveni koledarček za leto 1908 je v Ljubljani izšel. — V mariborski okolici se je ustanovila zopet nova potovalna knjižnica. — Pozivljamo dekanjske odbore, da povsod začnejo s svojim delovanjem.

* **Zadružna Zveza v Celju** in njen ravnatelj g. Jošt. Vedno pišejo celjski gospodje, da ravnatelj g. Jošt najbolj razume zadružništvo. Mi o tem nismo tako prepričani. Gospod Jošt nima pravega smisla za edino primerne kmečke denarne zavode, t. j. za Rajfajzenovke. Mi mu priporočamo toplotno, da se pridno uči Zmavčevu knjigo o namenu in koristi rajfajzenovk. Če bi Zadružna Zveza celjska razumela rajfajzenovke, bi ne obremenila svoje lastne zavode z velikanskimi obrestmi. Tako je zahtevala od posojilnice v Jarenini, ki je v celjski Zvezi, za denar, katerega ji je poprej posodila, od 1. decembra naprej 6%. Kako naj rodoljubi delajo v dobrodelnem smislu rajfajzenovk nad ljudstvom, če jim „mati vseh zavodov“ naloži tako veliko obrestno mero, katere ne morejo zahtevati od nobenega kmeta! Na ta način bi morala posojilnica v Jarenini zahtevati od svojih dolžnikov vsaj 7%. To bi bilo pa že preveč! Tega tudi posojilnica ni storila, temveč je hitro vrnila denar svoji dobri materi „Zadružni Zvezi v Celju“. V Celju menda tudi ne vedo, da je Jarenina naša važna obmejna postojanka.

* **Kletarski tečaj.** Spored tozadevnega razglasa vršil se bode početkom meseca svečana na deželni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru, kletarski tečaj. Obili obisk prvega takega tečaja v preteklem letu in zanimanje udeležencev za predavanja in praktične demonstracije pokazal je, da se je s takim tečajem posebni potrebi vsreglo. Saj so pa tudi naši vinogradniki in drugi tozadevnega pouka v resnici potrebni. Saj oni mnogo preveč podcenjujejo pomen razumnega postopanja pri tretvi, pri predelavanju grozdja v mošt, pri razvoju vina, katere ima na vino velik upliv. Mnogokatero vino, ki je sicer dobrega pokolenja, se ne razvija tako kakor bi se moralo, dobi napake ali pa oboli vsled napačnega ravnanja. Precej lahko je obvarovati vino pred boleznimi ali pred pogubo, ako se poznajo vzroki boleznij in pa sredstva proti njim. Znanje kmečkih sestavin mošta in vina je poleg pokušnje važno sredstvo za presojanje vrednosti vina kot užitnine, kakor tudi za ravnanje z vinom. Pripadni novi vinski postavi se izogne neprijetnostim in kazni, kdor pozna bistvo iste, kdor pozna dovoljeno in nedovolje-

Ali ste vi, milostivi gospod? Kaj pa vas je prineslo k meni?

Čudiš se, vem, da prihaja k tebi Stefan Gregorijanec. Imam ti nekaj povedati; mislim, da sva sama?

Nikogar ni blizu! Sedi, Mato, de Stefan ter si odpne svoj širok plašč.

Sedeta pod oreh. Ne bi rad, da me vidijo Tahovi ljudje, zato sem prišel na noč. Nisem te prišel spraševati, kako se vam godi pod novo gospodo; saj vem, da ste že vsi občutili njen bič, ki vas je ranil do krvi; tudi ne nisem prišel spraševati, kako vam je bilo za gospodovanje moje tašče, gospe Uršule, ki vam je bila zmirom dobrohotna.

Bog in duša, res je! In Tahi, kaj vse ne spočinja z vami! Gul vas in odira, jemlje vam zemljo in imetje in zdaj vam če odgnati še sinove v vojsko na Turško. Je to pravica? In vi molčite!

Ni pravica, pa kaj si čemo? reče Gubec in mirno pogleda plemenitaša.

Poiščite si pravico!

Kdo pa nam jo da? Tudi nam je vzel vse imetje; kakor razbojnik se je pritepel ponoči v Susjed in vrgel gospo Uršulo na polje. Pa kje ste iskali, ali da bolje rečem, kje ste dobili pravico? — Vem, da ste ga tožili banu, a Tahi še vedno gospoduje na Susjedu in v Stubici.

Tožili smo ga res, pa pomisli, ban je Tahov sorodnik.

Če ban ne mara za pravico, če je vi gospoda ne morete doseči, kako pa jo bomo mi kmetje?

Zate še vseeno lahko! Mnogo vas je, močne pesti imate, imate kose, imate puške. Česa vam je še treba več?

Potem pa se vi s Tahom pomirite, nas pa obesite!

Bog mi je priča, nikdar! Tako misli tudi gospa Uršula in moj oče podban.

Res, vaš gospod oče je pravičen gospod in naš človek. Mi kmetje silno trpimo pod tem nečloveškim Tahom in že mnogokrat mi je vskipela kri. Hudiča, če sem kmet, pa še vendar nisem zabita živina! Pa povejte mi po resnici, milostivi gospod, zakaj ste prišli ravno k meni, k Matiju Gubecu?

To sam dobro veš. Kmet si, ali nisi kmet kakor so drugi, pameten človek si. Po vsem okraju te kmetje ubogajo bolj ko mašnika in rajši kot grajščaka. Če se posvadijo, pridejo k tebi, da jim ti razsodiš, ti jih pomiriš, ker več veš kot drugi ljudje. Kar rečeš ti, to je kakor pribito!

Kaj mi je tedaj storiti?

Pojdi k svojemu kumu Iliji Gregoriču in pa h kmetom po drugih vaseh. Tahi zapusti v par dneh s svojo četo grad. Močne pesti imate in mišice tudi zdrave!

Bojim se, da ne ostane vse pri starem. Pa čujte, milostivi gospod, kar vam zdaj povem. Odgojil me je v mladosti sorodnik, župnik, blag starček, samo prezgodaj je umrl. Naučil me je brati; pisati žalibog ne znam. Po njegovi smrti mi ni ostalo druga nič ko ena edina stara, stara knjiga — sv. pismo. To knjigo pogosto berem, pa, vidim, da je na svetu vse drugače, nego se tam piše. Knjiga pravi, da smo vsi otroci Adamovi in Evini, da smo torej bratje plemenitaši in kmetje. Kmečki rod je potemtakem ravno tako star kakor plemenitaški, samo

da kmet nima na koži zapisano, kako mu je ime. Pa ko vidim, kako brat plemič ubija brata kmeta, kako ga pleni, zatira in pesti, se mi pogosto rodi misel: Bog ne govori tako! V svetem pismu se piše: „Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe! Svet je zašel s prave poti, a božja pravičnost, ga pripelje zopet na pravo stezo!“

Stefan skoči s klopi in srpo pogleda Gubca, ki mirno nadaljuje:

To vam povem, da veste, kako Matija Gubec misli. Ako vam, gospoda, vaša pisma pravijo, da ste vi boljši, mi slabši, zakaj nam ne priznate vsaj toliko, da smo tudi mi ljudje? Kmet vam je dober samo takrat, kadar vam je treba njegove pomoči, drugače pa velja pri vas: kmet je smet. Vi iščete pri nas pomoči zoper Taha, ki ga tudi jaz sovražim, ker misli, da je on sam Bog, mi drugi pa psi. Mi bomo prelivali kri za vašo pravico, kako pravico pa dobimo mi, kmetje?

Stefan pogleda z nekim spoštovanjem kmeta, ki je bil visoko dvignil glavo, pa pravi:

Evo ti moje vere, kadar pride moja gospa tašča Uršula nazaj na grad Susjed, si slobodnjak!

Kmet se nasmehne pa de svečano:

Motite se, gospod, če mislite, da iščem plačila za svoje pomoč. Jaz sem sam in ostane, kar sem. Ali srce me boli, ko vidim, kako plaka in vzdihuje pod Tahovim jarmom toliko sirot!

Čuj me, Gubec, reče na te besede Stefan, kmet si, a pod to kmečko obleko ti bije plemenito srce in plemenita kri ti polje po žilah. Evo, zaklinjam se ti pri živem Bogu: Ako se nam povrne naše imetje, vas bomo branili vsikdar pred krivico kakor lastne brate!

(Dalje prihodnjije.)